

DEBRECZENI HIRLAP

Hírközlési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 3 frt. 50 kr. egy kóra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő
Köncz Ákos.
Kiadó s laptulajdonos.
Kutasi Imre

Szerkesztőség: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet).
Kiadóhivatal: Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint).
Árdrutak a legmereskeitebb árszámítás mellett vétettek fe
Egyes szám 4 kr.

A szászok polgármestere.

Emlékezés Segesvárra.

Debreczen, augusztus 5.

(K.—cz.) A mult héten a szabadságharcz Tyrretusának és a legnagyobb magyar lyrikusnak szobrát leplezte le a hazafiui kegyelet Segesvárott.

Lélekemelő, szép ünnepség volt az ott a távol Erdélyben s midőn a magyar nemzet imádsága, a Hymusz felzendült a fehéregyházi sikon az ott egybesereglett ezrek ajkain, gyönyörködve, édes érzéssel láttuk, hogy ami nemzetünk emléket emel azoknak, kik irányt mutattak neki azon időben, midőn legdrágább kincse: szabadsága forgott veszelyben.

Ugy a fehéregyházi sikon, mint a segesvári várfokon ott láttuk a magyarság színe javát. Daliás férfiak, valóságos vezéri alakok álltak a szobor körül, szemeikből kilövelt a hazafiui lelkesedés lángja, melyet csak egy pillanatra lohasztott le egy-egy köny, mely a hősök sirjánál önkénytelenül előtört a szív mélyéről.

Eljötték a földet rázó viharok unokái áldozni a hősök emlékének s látva sirjukat, visszaemlékeztek a daliás időkre, melyekben olthatatlan lánggá csapott fel a szent lelkesedés, mely hősokeket termelt, vérvirágokkal borította be a fehéregyházi sikot, de termékeny talajává lett annak a szabadságszeretnek, mely még a gyermeknek is fegyvert adott kezébe küzdeni és harcolni a nemzet szent jogaiért, vérel szerzett igazaiért.

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

A semmittevés művészete.

— Nyári csevegés. —

Hogy elkerüljem azt, miszerint rossz hírbe jussak, eleve kijelentem, hogy rendes körülmények közt nem vagyok barátja a semmittevésnek.

Néha azonban — megvallom — hajlandó vagyok a semmittevést nagy művészetnek tartani, csakugy, mint a festészetet és költészetet. A mi nem ugyan a közönségnek, de annak a művészetnek, a ki gyakorolja, rendkívüli gyönyörűséget szerez.

Mondom én, a semmittevés nagy művészet, melyet meg kell tanulni; magtanulni azonban nem lehet, a veleszületett hajlam nélkül. Ez sok embernél meg van, sőt sok állatnál is, amint ezt a természettudósok a legújabb időkhig hitték, sőt részben most is hiszik.

Igy a lajhár, mely (ha jól emlékszem még) az edentáták vagyis „foghijasok“ családjába tartozik, Braziliában a fákra él oly rettentő mód lusta, hogy élelmet keresni „inkább ledobja magát a fáról, mitsem lemászszék.“ Azzal a kérdéssel azonban, hogy hát akkor

A segesvári regényes fekvésű várfokról a költő érzébe öntött alakja lenéz arra a sikra, melyen a szabadság vértanui nyugszanak. Hatalmas alakja őrt látszik állni a nemzeti becsület felett. Felemelt kardja, hősi lelkének szimboluma mintegy lecsapni készül azokra, kik elég szerencsétlenek nem érezni azt a gyönyört, mit a hazáját szerető szív érez.

És mi óhajtjuk, hogy ez a szobor örökké álljon, ott a várfokán. Tanítsa némaságával is a völgy lakóit arra, hogy a h a z a m i n d e n e l ő t t. Oktassa az ott lakó nemzetiségeket, hogy mondjanak már le végre valahára elérhetetlen ábrándjaikról, sőtét gyűlöletükről s fogadják el becsületét őszinteséggel azt a magyar jobbot, melynek még eddig csak áldását ismerik, de erejét nem. Legyenek igazi gyermekei ennek a magyar hazának, melynek kenyerét eszik, nektárját iszszák és jószágos szeretetét élvezik.

Aki a magyar hazában lakik, az legyen minden izében magyar. Ezt jogunk van nemcsak kérni, hanem követelni. Aki pedig nem akar a magyar állameszme előtt meghódolni, az vigye el a szívét közülünk. Nekünk csak olyan szív kell, mely a magyar hazát szereti, mely érte ég, érte áldoz. Örömeiben vele érez, bánatában együtt sir vele és csak addig kíván élni, míg a h o n n a k é l . . .

Most hogy a segesvári szoborleplezésen voltunk a hazafiui lelkesedés felsapódó lángja mellett bántólag hatott reánk

minek fárad a fáramászsáással, — ha ugys ledobja magát, nem számított az én természetes könyvesinálón.

Ez az állat lenne tehát a semmittevés szimboluma. — Azonban mentségére legyen mondvá, nagyobbára vadásztörténeteknek s irányzatos elferdítéseknek bizonyultak azok a rágalmak, mit az öregebb természetudósok kentek vastag bundájára. A lajhár, ha nem is lelkesedik épen a fáradságos testmozgás iránt, mégis kénytelen némi fáradságot kifejteni táplálékának megkeresésére.

A semmittevés tulajdonképen emberi dolog. Bizonyos körülmények közt csak az embernek szájába repülnek a sült galambok s ez nem kis szerencse arra nézve, kiből öröklött hajlam lakozik a semmittevés iránt, a mi viszont veszélyes lehet arra, a ki nem született töképenzesnek.

A semmittevés művészetének elsajátítása nem nagyon nehéz, ha meg van hozzá a hajlam, ha pedig nincs meg, akkor nem igen könnyű. Némelyek, akik nagyon szeretnének semmit tenni s anyagi helyzetüknél fogva meg is tehetnék, sohasem fogják megtanulni, bármily szorgalmasak legyenek is. Van azonban egy jó iskola, melyet saját tapasztalatomból melegen ajánlhatók, s mely így nyári időben,

az a közöny, melyet a nemzetiségek részéről tapasztaltunk. A szászok közül alig egy-kettő vett részt az ünnepségen. Tüntettek távolmaradásukkal. Nekik nem volt ez az ünnep a kegyelet ünnepe, mert nem szeretik a magyart. Behúzódtak lakásaik legelrejtettebb zugába s talán még füleiket is bedugták, hogy ne hallják meg a hazáját szerető szív megnyilatkozásait. Házaikról hiányzott a nemzetiszínű lobogó, ők nem ünnepelték a költőt, a hőst, ki tollával és kardjával dicsőséget szerzett a hazának, melyet imádozt és amelyért ott a fehéregyházi sikon elhunyt hősi halállal. Ők nem ismerik se a költő becsét se a hazáját szerető szív áldozatát, tehát nem is lelkesülnek se a lantért, se a hőstért. Legyen hitük szerint, de ne feledjék, hogy az a szobor némán is füleikbe dörgi a hazafiatlanság kemény vádját és lesz idő, mikor ők is oda fognak térdelni ahhoz a dicső szobor talapzatához, de az az alak nem fog rajtuk segíteni és ők vigasztalanul, testvértelenül érezni fogják azt a fájdalmat melyet a hazáját nem szerető szív megérdemel.

Elvégre is azonban szász testvéreinket ismerjük s nagyon jól tudjuk, hogy minket nem szeretnek. Azt mondják igazgaltalanok vagyunk velök szemben, leakarjuk őket igazni, nyelvüktől megfosztani. Üres rágalmak ezek, melyek felett csak mosolyognunk lehet, mert nincs a világnak egyetlen nemzete se, mely a köztük élő idegen nemzetiségeket keblére zárta volna csak a magyar, A magyar nem koldus fa-

éppen mert nem frekventálhatom, — mindig eszembe jut. S ez az iskola a tenger parton való tartózkodás. Ebbeli tanulmányaimat a a velencei Lidón fejeztem be pár esztendővel ezelőtt, „Summe ezum lóde“.

Hihetetlen, hogy a tengerparton mily gyorsan telik el egy nap, minden munka nélkül. Sohasem hallottam egy fürdővendégtől sem, hogy unalomról panaszkodott volna. Nem szükséges, hogy medvetánczoltató, reczitátor, bűvész, vagy virtuóz jöjjön a fürdőbe, ezek nélkül is lemorzsolódik a nap, ha még oly korán kezdődik s még oly későn végződik is.

Az egész nap azzal telik el, hogy megállítják a hőmérő, szélirány fokait, erejét, valamelyik tapasztalt vén törzsvendéggel pedig (mindegyikben egy-egy Falb lappang) behatóan megbeszélgetnek az időjárás viszonyok.

Meglehető időt vesz a fürdés is igénybe. Azután következik a második reggeli, a mi fürdőbelyen nem is sejtett fontosságra emelkedik s jelentőségre nézve bármilyen országos eseménnyel vetekedik. A második reggelitől ebédig absolute nincs annyi idő, hogy komolyan lehetne valamiről beszélni.

latokat ad a nemzetiségeknek, hanem vele egyenlő jogokat. Gyöngeségeiket türellemmel nézi áskálódásaikat legfeljebb szenvedélyességük rovására írja, szelidséggel akarja őket megnyerni és nem vasmarokkal töri össze azon magyar ellenes üzemeket, melyek pedig saját jól felfogott érdekeinkben megérdemelnék a szigorú megtorlást. A nemzetiségeket mi nem igazuk lehanem dédelgetjük és talán itt rejlik a hiha jószívűségünkben. mert ha szigorubban fogtunk volna a rendbeszedés munkájához, ma talán nem volna nemzetiségi kérdés Magyarországon.

Akkor talán nem történt volna meg az, hogy Petőfi és a szabadsághősök emlékoszlopainak leleplezési ünnepségéről hiányzik azon város polgármestere, melynek szívében egy világhíres költőnek és egy hazája szabadsága védelmében elesett hős emlékezeténél letérdepel az egész nemzet.

Igen! W a l b a u m Frigyes, Segesvár polgármestere nem volt ott sem a fehéregyházi sikon, sem a várban rendezett ünnepségen. Beteg nem volt, mert az ünnepet megelőző estén láttuk a podeszta urat friss egészségben.

Nem kívánt osztozni a kegyeletben vagy azért mert nem kívánta a lelke vagy azért, mert félt a szászoktól, kik elvégre is a jövő választásokon kivehetik kezéből a polgármesteri pálcát.

Akárhogy volt is a dolog, annyi bizonyos hogy ez Magyarországon történt a legmagyarabb költő és szabadsághős emlékezetének ünnepségén, a második évezred első esztendejében

Ez talán magában véve csekély dolog, de szomorúan igazolja, hogy a nemzetiségek szíve még mindig távol van tőlünk.

Szilágyi Dezső a 16 § ról. A Magyarország írja: A függetlenségi és 48-as párt egy kiváló tagjának tegnap módjában volt a képvi-

A délutánról csak annyit lehet mondani, — hogy egyáltalában elkótyalódik. Azután jön a naplemente, mit teljes egészében, elejétől végeig élvezni kell. Hogy mi történik azután, ha a tűzes napkorong lemerült a látóhatáron, az magától értetődik. Rendszeresen már napnyugta előtt elterjed a hír az egész tengerparton, hogy valamelyik csarnokban friss sóresapolás lesz; no, a többit nem kell hozatennem. Lefekvéskor aligha igyekszik egy fürdővendég is magának számot adni arról, hogy mit csinált egész nap szelleme művelésének érdekében. Így lesz é reggelből este, így lesz egyik nap olyan, mint a másik.

Tapasztalatlan emberek abban a képzelődésben élnek otthon, hogy a tengerparton sok idő telik olvasásra s azért egész csomó könyvet visznek magukkal. Ezzel csak az utiköltséget és kellemetlenséget szaporítják. Mi történik a fürdőhelyen a kipakkolt könyvekkel? Kezdetben rendetlenül fekszenek szanaszét s csak utban vannak, miután fürdőhelyeken a szobák nagyon kimertek szoktak. Később azonban egyiket másikat praktikusán föl lehet használni, vagy az asztal biczegő lába alá tétetik, vagy ablakszárny oly elmésen rögzítetik meg vele, hogy csukva is legyen, meg zárva is maradjon: vagy valami teljes csupor borítottatik le vele, miáltal megakadá-

selőház nagytekintélyű elnökével szót váltani az új 16. § felől, Mikor Szilágyi Dezső meghallotta, hogy a nagyközönségben némelyeknek is részt tulajdonítanak a 16. § új szövegéből, így szólt:

— Én 16. §. szövetségébe be nem folytam. Az egy politikai alkotás, a melyhez azonban jogilag sok szó fér. Fölhatalmazlak, hogy ezt közlétehesd.

Uralkodók vendégjárása.

II. Vilmos német császár tegnap indult el Szt. Pétervárra, hogy az orosz csári párnak mult évi látogatását visszonozza. A látogatást első sorban a nemzetközi udvariasság szabta meg, nagyfontosságú politikai jelentősége is is van azonban. Orosz és Németország közt minden pillanatban más-más ellentétek merülnek fel. Királyunknak szt.-pétervári látogatása és az osztrák-magyar-orosz közlekedés óta ez az ellentét még élesebbé vált. Európa békélyének mindenesetre javára válnék, ha sikerülne a közvéleményt arról meggyőzni, hogy az érdekellentétek csak a körülményekben találják megokulásokat. mélyebben azonban ne gyökeredzenek.

Ferdinánd bolgár fejedelem szintén látogatába készül. Bukarestbe és Szinajába megy hogy mint elismert fejedelem üdvözölje román királyi dártl Oly Balkán-államba érkeztek mely be és kifelé egyaránt konszolidált, — melynek fejedelme idegenkedik a bolgár kalandpolitikából. A kóburgi herczegnek ez utja nagy haszonnal járhatna, ha egyáltalán akar még valamit tanulni.

Új hármasszövetség.

Pétervárról táviratozzák az orleánista Soileinek az új hármasszövetségnek egy nagy hatású tervét, — Oroszország, Németország és Franciaország képeznék az új hármasszövetséget azzal a czállal, hogy A n g o l o r s z á g o t, a mely teljesen elszigetelten áll, megtámadják. Oroszország a Bosporust és a Dardenellákat, Németország, — mert tőle származik az eszme, Hollandiát és Belgiumot kapná.

lyoztatik az, hogy az annyira szükséges legyen bele ölhessék magukat. Vagy pedig tudomány-szomjas gyermekek szaftos növények lepréselésére használják s e czéjből erős zsinegekkel körül is kötik. Azáltal külsőleg ugyan nem előnyös változáson megy át, belsőleg azonban annál szebben ékeskedik a barna és a sárga foltoktól.

Minden tengeri fürdőnek, még a legkisebbnek is, van kölesönkönyvtára, tele kódolt regényekkel amiken már nincs semmi rongyolni és piszkolni való, mert már a könyvtárnok ur is nagyon rongyos állapotban vette őket az antikváriumosoktól. Az első időben megpróbálkozik némely ember e könnyed olvasmányokkal, de az első regénynél nagyon kevesen, csak a vas erélyű emberek viszik többre. „Sajátságos — mondá egy ismerősöm — hogy a tengerparton még egy regényt sem voltam képes végigolvasni, még szenzációsat sem.“

Akármi borzalmas dolgok történtek már az első fejezetben is, sem a hajam nem akart égnei állni, sem testem nem lüdbörzött, ssm erkölcsi érzületem nem akart fölhabrodni. Mikor a könyv közepére értem, már ellenállhatlan ásitás fogott el.

Azután még csak az utolsó lapokat futottam át, hogy megtudjam, mi lesz a hős

A lordmayer pobárköszöntője Magyarországra. A londoni lordmayer nejével és kíséretével tegnap meglátogatta a brüsszeli nemzetközi kiállítás magyar osztályát, Návay Aladár dr., magyar vezérbiztos aki magyar díszben fogadta a vendégeket, felvilágosításokkal szolgált s meghívta a vendégeket egy pohár tokajira. — A lordmayer M a g y a r o r s z á g r a üritette poharát s azt mondá:

— Hazájuk történetét ismerem, a tanítóm is magyar emigráns volt: azért gyermekkorom óta szeretem és nagyrabecsülöm a lovagias magyar nemzetet.

A háziipar kiállítási osztályt Szt. Pétervári József főigazgató mutatta be. — A lordmayer neje több vásárlást eszközölt a magyar osztályban. — A lordmayer N á v a y drt és S z t u r é n y i t meghívta különvonatra Osztenkébe.

Országgyűlés.

Budapest, aug. 3.

A képviselőház ma Láng Lajos elnökle alatt folytatta a hazai pénzintézetek által kibocsátott némely kötvények biztosításáról szóló törvényjavaslat részleteinek megvitatását.

Mire a javaslatot letárgyalták, elérkezett az interpellációkra adandó miniszteri válaszok ideje s ezért a ház az elnök indítványára a napirend többi részének tárgyalását a holnapra ülése halasztotta.

Szünet után az elnöki szék Szilágyi Dezső foglalta el és Dániel Ernő b. kereskedelmi miniszter válaszolt R a k o v s z k y Istvánnak a téglagyári sztrájk ügyében hozzá intézett interpellációjára. Utalt arra, hogy a munkásokkal szemben a munkásokkal törvénytelen ségek előfordultak ugyan, a sztrájknak azonban a munkásoknak béremelésre irányuló mozgalmá volt főoka. Kötelességének tartotta az iparhatóságokat utasítani, hogy a sztrájkmozgalmat megvizsgálják, hogy a visszaéléseket megtorolják. Rámutatott a miniszter az ipartörvény némely fogyatékoságára, a melyek mindenesetre módosítást igényelnek és

sorsa, azután visszavittem, — nem, nem vittem vissza a könyvtárnokhoz, ahhoz sokkal lustább voltam, hanem ott hagytam az ablakban heverni. Ott hevert békességesen négy hétig. Csak elutazásom előtt való nap szolgáltattam vissza s megfizettem az egész időre a díjat.

Igy járt a legtöbb regény, miket a fürdő kölesönkönyvtárból vesznek ki. Ha sokáig hevernek nedves helyen, akkor a penészgombák előszeretettel tenyésznek rajtuk. Külalakjuknak ugyan nem ártanak meg, — de még sem ehetők.

A posta által hozott hírlapokba az ember még csak bepillant vala hogy, de csak fél figyelemmel. Nem törődik Krétával s a mappán nem keresi meg azt a helyet, hogy hol győztek a törökök.

Itt-ott az ember még csak ellapozgat az illusztrált lapokban s némi érdeklél olvassa még a nyári újdonságok közt, hogy mennyi kávét használ el Európa évenként, milyen szokásai vannak bizonyos gyilkosoknak, hogy szokták a kinnaiak kivégezni a gyilkosokat s hogy egy orosz faluban Kalugától 57 verszinyire, egy 118 esztendő ember él. A humorisztikus rész is kelt némi érdeket, ha őrségi-adomákra akad is az ember, melyeken már nevetni sem illik.

kérte a házat, hogy válaszát vegye tudomásul.

A ház a válaszokat tudomásul veszi.

Ugyancsak Daniel Ernő b. válaszolt Hentaller Lajos interpellációjára az Egyesült-Államok beviteli pótvámnak felelése tárgyában.

A ház ezt a választ is tudomásul vette.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök szolgált azután felvilágosításokkal a kiváncsi Molnár apátnak, a ki néhány hét előtt az iránt tudakozódott, hogy mikor szándékozik a kormány az egypolitikai törvényeket eltörölni. A miniszterelnök őszintén megvallotta, hogy ez mostanában nincs szándékában, mire Molnár János kijelentette, hogy mivel a miniszterelnök egy csepp reményt se nyújt neki, a választ nem veszi tudomásul. A választ a nemzeti és a néppárt kivételével az egész ház tudomásul vette.

Azután Perczel Dezső belügyminiszter válasza következett Olaj Lajos, Mócsy Antal interpellációira.

A ház a választ tudomásul vette.

Végül Bánffy Dezső báró miniszterelnök válaszolt arra a két interpellációra, melyet hozzá előtér Károly és Holló Lajos az országgyűlés küldöttségének Pozsonyban ő felségénél való tisztelgése tárgyában intéztek. A miniszterelnök ma is, mint az interpelláció megtétele alkalmával, kiváltképen azt hangsúlyozta, hogy Pozsonyban az országgyűlésen sérelem nem esett és kérte az interpellálókat: ne keressenek sérelmet akkor, a mikor — mint azt már a ház elnöke is kifejtette — a házat meg nem sértették. Hangsúlyozza azt is, hogy semmiféle intézkedést nem kell tenni arra nézve, hogy a tisztelgéseknél az országgyűlés elsőbbségét biztosítsák, mert ezt az elsőbbséget senki sem vonta kétségbe.

Élénk helyeslés követte a miniszterelnök szavait és a ház tulnyomó nagy többsége tudomásul vette válaszát.

Végül még ez a könnyű szellemi foglalkozás is nagyon fáradságosnak tetszik. Az ember inkább egy üres asztalhoz ül s mászkáló hangyák közt kis futóversenyt igyekszik rendezni, a mi azonban csak ritka esetben sikerül.

Vagy az ember kavicsokat s kagylókat keres a tengerparton, gyerekek módjára homokvárat épít és nagyon örül neki, mikor egy hullám elmossa.

Kétheti ott tartózkodás után a fürdővendéget rendkívül jóleső apáthia foglalja el. — lelkiállapota ekkor olyan hogy még a legnagyobb események sem zavarják ki lelki nyugalmából.

Arra a hirre, hogy Kajászó-Szent-Péter közelében tűzhányó hegy emelkedett ki a földről, csak annyit felel: ugy?

Ha azt hallaná, hogy Törökországot föl-osztják a hatalmak, talán megkönnyebbülten kiáltana föl: no végre? A fölosztás módzatai iránt azonban nem érdeklődnek. Ha az a hír érkeznék, hogy a börzén óriási krach állt be s számos financiaier tönkrement, odavetve azt felelné, hogy baj is az, a mammon úgy sem teszi boldoggá az embert, azután meg a börzianert nem kell félni, majd szerez az megint pénzt magának.

Állandó iparkiallítás.

— A Keresk. Múzeum áll. kiállítása az iparsarnokban. —

Ma nyílik meg Budapesten a legnagyobbított iparsarnokban a Keresk. Múzeum állandó kiállítása, mely a mely a millennárius nagy kiállítás tapasztalatai és eredménye szerint teljesen újjászerveve hű és állandó tükre kíván lenni a fejlődő magyar iparnak.

A múzeum igazgatósága ez ügyben ma a következő megkeresést intézte a debreczeni kamarához:

„A tek. elnökség előzetes közleményeiből már tudomást vett arról, hogy a magyar kereskedelmi múzeum állandó kiállítása a régít jóval meghaladó keretben újonnan szerveztetik. Az újjászervezés munkálatai befejeztetvén a keresk. ügyi m. kir. miniszter ur e tárlat hivatalos megnyitását f. évi augusztus hó 5-ének délelőtt 9 órájára tüzte ki. Van szerencsénk az állandó kiállításnak eme ünnepélyes megnyitására a tek. kamarát ezennel tisztelettel meghívni s kérni, hogy megnyitó ünnepélyünket, melyre a keresk. ügyi m. kir. miniszter a kormány tagjait és a magyar képviselőházat is meghívni méltóztatott, a kamara képviselével megtisztelni sziveskedjék.

A képviseltesre kiváló sulyt helyeztünk és tárlat bemutatásánál kimerítő felvilágosításokkal szeretnénk szolgálni. Becsesek volnának ugyanis ránk nézve azon szakszerű utmutatások és tanácsok, melyeket állandó tárlatunk fokozatos kiegészítésére tekintetben a kamara képviselőitől várunk. A kereskedelmi múzeum eme tárlata hivatott nyilvántartása a hazai ipar jelen fejlettségének s alig illetékesebb valaki is annak a megbírlására, mely hazai czégek megnyerése volna még kívánatos a tárlat kiegészítésére, mint ép a keresk. és iparkamarák vezéregyéniségi s alig várhatunk bármely oldalról oly hathatós támogatást törekvéseinkben, mint ép a kamarák részéről.

Hogy a felvilágosításokkal teljes mértékben szolgálhassunk és a teendő körut megfelelő gyakorlati eredményre birjon már a megnyitást megelőző napon (tehát 4-én d. u. 5 óra) szeretnénk magunkat a t. elnökség hivatalos képviselőjének rendelkezésére bocsátani és ezen okból kérjük, hogy lehetőleg már a mondott időben tárlatunkat meglátogatni sziveskedjék.

Egy tanácsosnak azt távirta hazulról a szobalány, hogy „házunkban kéménytűz ütött ki.“ A méltóságos ur nyugodtan ment a postahivataltba s visszátávirtozta: „Mihelyest lehet, azonnal tudósítsatok a tűzörséget. Vagy talán nekem kellene ezt innen elvégeznem?“ Mikor később a parti kosárban ült, azt mondá a feleségének:

— Borzasztó, hogy milyen dolgokkal bosszantják az embert hazulról. Minden kiesiséggel törődjem én itt?

— Pedig lelkére kötöttem az Annának, mondja a tanácsosné, hogy csak a legfontosabb dolgokkal háborgasson.

— Hisz éppen ez. A korlátolt emberek a legközönyösebb dolgoknak óriási fontosságot tulajdonítanak. Azután bosszant, hogy oly körülményesen tudósít: „házunkban kéménytűz ütött ki. Nem lett volna elég: „házunkban tűz van?“ vagy: „házunk lángban“, vagy egyszerűen csak ennyi: „tűz.“ Mennyi távirati költséget megtakarított volna. De innen van az, ha az ember az átkozott költői kifejezéseket szereti. Fogadni mernék, hogy Annának valami vad poéta a szeretője. A könyörületes szívű tanácsosné rábogyta s hozzátette: „szegény!“

— Ekkora nyugalmat szinte minden fürdővendég el képes sajátítani.

Drágul a kenyér.

A termést jóformán már mindenütt betakarítottak. Az abnormis időjárás által okozott keserves kétségnek vége van. A bizonyossággal állunk szemközt, a mi keservesebb az évig tartott kétségnél. Az örlemények folyton és megdöbbentő gyorsasággal emelkedő ára szomorú jele a jövő szegénységnek.

Nincs többé kétség aziránt, hogy vigasztalan nyomoruságos télnek megyünk elébe. Tele lesz az inséggel és szükséggel.

A szegény emberek már most is panaszkodnak. Pedig talán egy sütetjük sem volt még az újból. Néhány nap alatt a kilencez forintos búzából tíz-tizenegy-tizenkét forintos lett és a kenyér szörnyű módon drágul. Ez pedig nagy baj akár a kisebb tehetségu földművesekre, akár a munkásokra nézve. De megérzi a szerény javadalmazás hivatalnok is.

A kenyér ára mértéke a közvagyonnak. Sokszor még egyéb állapotainknak is. Tagadhatatlan, hogy a közegészség kielégítő vagy kifogásolható állapota mindig aszerint alakul ki, hogy milyen a népesség jóléte. Minden országnak statisztikája bebizonyítja, hogy a járványos betegségek rendszeresen valamelyes inségnak a következményei és áldozatainak nagy kontingense a szegényebb néposztályból kerül ki.

Ez különben megérthető statisztika nélkül is. Tegyük föl, hogy kemény tél következne be. A szegény ember alig képes beszerezni a száraz kenyerét. És ha megteszi, úgy csak egyéb szükségletének árán teheti. Fűtésre csak kevés kerül. A tisztaság irányában még jobban tompul el az érzéke. mint maskor, elsínylődik, elnyomorog, beteges közömbösségben a nagy szegénység közepette és ha a ronda kis házikókba befészkelődik a betegség, a járványok igazi melegágyát találja, a hol tovább tenyészhetik, a nélkül, hogy ereje az emberek ellentállásán megtörné.

Kedvezőbb időjárás talán elejét veszi a veszedelemnek. És lehet, hogy a bekövetkező hideg idő majd nem hozza azt a sok veszedelmet, a mitől a sanyaruságba beletörődő emberek olyan nagyon félnek. De mindezt rábízni az időjárástól függő esélyekre még sem volna jó. Különösen itt minálunk nem, ahol a lapok akárhányszor adnak hirt olyan szívfacsaró nyomoruságról, hogy másutt keresve sem találhatni párját, ahol csak szerény vagyonnal rendelkező jótékony egyesületek vannak és jól rendezett szegényügy meg egy általában nincsen.

A dongólégy kánikulában ráül egy ablaktáblára s óra hosszat mozdulatlanul bámul egy pontra.

Mintha valami autoszugeszczió félével tudná magát ebbe a nyugodt szemlélő állapotba helyezni. Erre a dongóra emlékeztetnek azok az emberek, kik órák hosszágig mozdulatlanul hevernek a füken és a virágok közt s a langy szellőtől legyeztetik magukat. A laikus ember azt hihetné, hogy valami nagy probléma fölött töprengenek, talán a kormányozható léghajó, vagy a szocializmus kérdésének megoldása fölött. Pedig elhíheti mindenki, hogy semmire sem gondolnak. A hindu bölcsnek nívánájában érzik magukat s tökéletes boldogságban leledzenének, ha a jószágos isten nem teremtett volna szunyogokat.

Szunyogok azonban vannak s ez igen jó dolog. Mert az embert a rideg valóságára emlékeztetik. Alig vitte az ember a semittevés művészetében valamire, máris ki kell magát ragadnia az önfeledtség állapotából s haza kell utaznia megszakított prézai hivatását folytatni.

Elképzelni is rosszul esik, hogy milyenek lesznek az állapotok kint a külvárosokban és azontul, ha nagy lesz a kenyér ára.

Azok, akik itt bent az uriházakban laknak még sejtelemből sem tudják, hogy túl a renőezett utcákon, sok száz ember lakik olyan gunyhókban, amelynek csak a födelét rakják ők meg, mert a fala az árok oldalai-ból kerül ki. Ezek az emberek olyan szegények, hogy kenyérré való is alig jut nekik.

A jótékonyág nem tud róluk semmit sem, mert messze laknak a központtól, ahova nem érdemes elfáradni, mivelhogy nincsen a ki a nagylelkűen meg hatódnék.

Vajjon mi lesz ezekből az emberekből, ha élelmezésüknek egyedüli czikke, a kenyér is megdrágul.

Szangvinikus természetű emberek természetesen korainak találhatják az aggodalmat. Hiszen be lehet várni, vajjon csakugyan hoz-e veszedelmeket a megdrágult kenyér. Ez esetben azt hisszük mégis kár volna a várakozás álláspontjára helyezkedni és megbizni a sütőmesterekben: esináljanak-e szegénységet, vagy sem.

Van olyan törvényünk, amely jogot ad a törvényhatóságoknak hogy a maguk területén az élelmezési czikkék árát szükség esetén az általános viszonyokhoz képest maguk határozzák meg Debreczen törvényhatóságának figyelmező álláspontot kell elfoglalni a kenyér drágulásával szemben kell, hogy ennek az ügynek gazdája legyen oda benn a városházán és ha a körülmények úgy alakulnak: érvényt is kell szereznie annak a jognak, amit a törvény számára biztosított.

Gy. H.

Fadlallah El Hedad negyven éves jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 5.

Negyvenedik évét ünnepelte Fadlallah El Hedad Mihály a debreczeni mén-telep arab [származásu derék parancsnoka f. hó 3-án, hogy Arábiából a Lloyd gőzös Magyarországra szállította.

A jubileumi ünnepély Bábólnán folyt le, a hol most Fadlallah tartózkodik.

De a debreczeni mén-telep tisztikara sem maradhatott el parancsnokának e jubileumáról s képviseltette magát ott.

Fadlallah El Hedad jubileumáról tudósítónk a következőket írja:

Ritka jubileum ünnep volt tegnap Bábólnán az ottani mén-telep híres hársfái alatt. Egy arab származásu magyar ezredes egézségére üritettek ott poharat vagy százhuzsan, hogy az egész ország nevében elismerésüket fejezzék ki Fadlallah ezredesnek a magyar lótenyésztés terén kifejtett páratlan buzgalmaért. Hogy ily kiváló szakembert mondhatunk magunkénak, azt első sorban a véletlennek, másodsorban pedig Bruder-mann ezredesnek köszönhetjük.

1857 ben Bruder-mann ezredes a magyarországi mén-telepek arabs ló állományának fölfrissítése céljából ménéért és kanczékért lent járt Arábiában s magával hozott egy tiz esztendőes tüzes szemű árva fiúskát. Ma negyven éve annak, hogy valamelyik Lloyd-gőzös Triesztnél partra szállította Fadlallah. Mint lovászgyerek került a bábólnai mén-telephez s évek múltán besorozták katonának a méneskarhoz. Itt leveldi Kozma Ferencz, a magyar lótenyésztés hírneves fölvirágoztatója, figyelmes lett a szép, szálás, ügyes legényre s elhatározta, hogy tehetségét amennyire lehet, értékesíteni fogja. — Fadlallah csakhamar letette a tiszti vizsgát és 1875 ben hadnagygyá nevezték ki, áttért a katolikus hitre s pártfogója iránt hálával eltelve nézett egy szép jövő felé. Hamar híre terjedt az arab hadnagynak az egész hadseregben s a megboldogult trónörökös a nyolczvanas évek elején bemutatatta magának a bécsi Burg-színházban az akkor már délezege kapitányt. Fadlallah rövid idő alatt fényes karriert csinált, ritka bizalom-

ban részesült s mint kapitányt a debreczeni mén-telep parancsnokának nevezték ki. 1885-ben elküldték hazájába lovakat vásárolni, onnan írta egy levelében, hogy földieit mennyire istenítették.

Messze vidékről sereglett össze a kíváncsi tömeg, virágokat hintett az arany zsinóros magyar tiszt utjába, zászlók között kísérték az imámok elé, akik nagy ünnepeiséggel fogadták hazájuk hírneves fiát. Most nemrégén szintén otthon volt, visszatérve drága szőnyegekkel lepte meg Syria szülőtte az ő magyar barátait. Megirtuk a sziami király végtelen örömet Fadlallah látára s hogy mily magas kitüntetésekkel halmozta el őt.

Már hónapok óta készülődött nagy légi Parczolt József, a bábólnai mén-telep parancsnoka, hogy minél fényesebbá tegye ezt a jubileumi ünnepet, ami igazán sikerült is. A méneskar tisztek, a földmivelésügyi miniszterium lótenyésztési osztályának magasabbrangú hivatalnokai, mind jelen voltak, gyarmathi Durman Antal altábornagygyal, Losonczy Mihály miniszteri tanácsossal és gróf Szapáry Péter oszti. tanácsossal az élükön. Az ácsi és az igmándi vasutállomáson gyönyörű arab négyesfogatok várták az érkező vendégeket.

A Kozmárol nevezett hársak alatt a bábólnai telep parkjában hosszú terített asztalok mellett foglaltak helyet az ünnepelet és ünneplőit A pezsgőnél fölállott Durman altábornagy s lendületes szavakban éltette a királyt meg a jubilánst. Losonczy Mihály a jelenlevő tisztikar köszöntötte fel.

Szép volt a debreczeni küldöttség vezetőjének pohárköszöntője: „Ha a te nyelveden szólhatnék, hogy jobban odaférközhessenek szívedhez, azon szólnék, Fadlallah! de régi közmondás, hogy a ki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul. Megértesz te így is, hiszen akkor is csak azt mondanám, hogy Allah és a magyarok nagy Istene sokáig éltesse.” Meghatottan válaszolt az ünnepelet a szónok szavaira szép tiszta magyarsággal. A társaság a napot táncmulatsággal zárta be.

Fontos értekezlet a vármegyén.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 5.

Nagyfontosságú értekezlet volt ma délelőtt 9 órakor a vármegyeházán, melyen a fellett tanácskoztak, hogy a vármegye területén lévő városok és községek belterületén elvonuló törvényhatósági utak kikövezése miként lenne a legrövidebb idő alatt eszközölhető és hogy a még ezideig ki nem épített vasuti feljárók miképen lennének kiépíthetők, a már kiépített vasuti feljárók és műutak pedig hogyan lennének a városok és községek belterületen tovább folytathatók.

Mielőtt ez ügyet a vármegyei közgyűlés tárgyalta volna, Rásó Gyula kir. tan. alispán czélszerűnek tartotta, hogy azt egy a vármegye közönsége köréből egybehívott értekezlet tegye előzőleg tanácskozás tárgyává.

Ebből kifolyólag hivta össze az alispán ma délelőtt 9 órára a vármegye közgyűlési termébe az értekezletet, melyen megjelentek Weszprémy Zoltán főjegyző, dr. Czeglédy Mihály tiszti ügyész, Nemes Zoltán II-od aljegyző, Latinovics Mihály a m. kir. államépítészeti hivatal főnöke. Ferenczy Elek és Nábráczky István járási főszolgabírák, Somossy Béla h. bőszőrményi, Kovács Gyula szoboszlói és Csóhány László h. nánási polgármesterek, azonkívül több városból 2—2 virilis bizottsági tagot hívott meg az értekezletre az alispán.

Az értekezletet Rásó Gyula kir. tan. alispán megnyitván ismerteti annak czélját. Ezután Latinovics Mihály kir. főmérnök

bemutatja az államépítészeti hivatal által készített nagy horderejű munkálatokat, a melynek alapján a vármegye külön megterhelhetés nélkül, csakis a vasutakon szállított gyors és teherárúknak vámdíj tétellel leendő megterhelésével vinnék keresztül a vármegyei utak kikövezését és a vasuti feljárók kiépítését.

Az értekezlet aztán hosszabb és alapos tárgyalás után elhatározta, hogy javasolni fogja a vármegye törvényhatósági bizottságának, miszerint mondja ki hogy minden a vasuton érkező vagy a vasutra feladott áruk, vagy termények métermázsája után 5 krt. kell fizetni s az így befolyó összegből fedezi annak kiépítési költségeit.

Miután azonban a kiépítés keresztül vitele sürgős, az ahhoz szükséges fél millió 5 krajczáronként soká gyűlne be, javasolja az értekezlet a vármegye közgyűlésének, hogy minél hamarább lehessenek az utak és vasuti feljárók kiépítve, miszerint 500.000 frt amortizációs kölcsönt vegyenek fel és ilyen módon aztán pár év alatt a munkálatok keresztül vihetők lesznek.

Az értekezetről felvett jegyzőkönyv hitelesítése után Rásó Gyula kir. tan. alispán azt berekesztette.

A vármegye közönségére e rendkívüli fontosságú ügyben a szeptemberi közgyűlés fog határozni.

NAPI HIREK.

Debreczen, aug. 5.

Időjárás.

A központi meteorológiai intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Augusztus 5 —

— Változó felhőzet. — H-lyenként csapadék. — Zivatarok. —

— Tanácsülés. Ma délelőtt 10 órakor a városháza nagy termében Komlósy Arthur főjegyző, helyettes polgármester elnöklete alatt rendes tanácsülés volt, a melyen folyó ügyek nyertek elintézt.

— Rendkívüli közgyűlés. E hónap folyamán rendkívüli közgyűlésre hívja egybe gróf Dégenfeld József főispán, illetőleg az ő helyettese a városi bizottsági tagokat, — hogy névszerinti szavazással döntsének a vasuti munkástelep számára kért 17 kat. holdnyi terület átengedése felett. A gyűlést valószínűleg aug. 26 án tartják meg.

— Közigazgatási bizottsági ülés. Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. havi rendes ülését ma délután 3 órakor tartotta meg a városháza nagytermében gróf Dégenfeld József főispán elnöklete alatt, a melyen a referensek terjesztették elő mult hóról szóló jelentéseiket. Az ülés eredményéről lapunk holnap számában közlünk tudósítást.

— A debreczeni nyomdász egylet jubileumi ünnepélyét előkészítő bizottsága ismételtlen kéri mindazon egyleteket és társulatokat, a melyek a Budapestről érkező „Ébredés” dalárda ünnepélyes fogadtatásán résztvenni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb f. augusztus hó 9-ig Heller József egyleti elnökkel (László Albert könyvkereskedés) tudatni sziveskedjenek.

— Jozsef Ágost főherczeg az E K É.-nek. A legmagyarabb főherczeg fia, Ágost csak nem rég fogadta el az erdélyrészi Kárpát-Egysület védnökségét, mely alkalommal a nála járt küldöttség előtt a legmelegebb elismeréssel

nyilatkozott ez a K. E. e z é l j a i r ó l. — Az egyesület az új védnökség alatt új szer-vezni akarván magát, felkérte a főherceget, hogy a kibocsátandó gyűjtővek alá, — mint védnök, nevét aláírja. — T e g n a p k a p t a m e g — mint nekünk írják — az a. K. E. a József Ágost főherceg aláírásával ellátott új gyűjtővet, mely még azt a meglepetést is okozta, hogy a főherceg az egyesület első 500 forintos örökös tagjának iratkozott alá. A főherceg intézkedett, hogy a fontosabb egyesületi okmányok aláírás végett hozzá is elküldessenek.

— **Jó egészség.** A belügyminiszter több példányban megküldötte dr. B é k é s s y Géza „Az egészség könyve“ és dr. O z s v á t h Albert „A jó egészség könyve“ ez. műveit azzal, hogy az egészség fenntartására irányuló hatóságok törekvések ezek népszerűsítése által termőtalajra találjanak a köznépi körében.

— **Betörések napirándon.** Nap-nap újabb betörésekről, lopásokról kell hirt adunk a közönségnek, minden reggel jönnek a feljelentések a rendőrséghez, hogy a nyitvahagyott ajtókon ablakokon keresztül ismeretlen tettesek behatoltak a lakószobákba és a kezükügyébe került holmikát elemelték. A rendőrség minden lehető elkövet a tettesek kézrekerítésére, ayonban a nyomozás is igen nehéz, mert a károsultak semmi oldalt sem tudnak mondani a tettesek felől ami a nyomozás megindítására alapot szolgáltatna. A rendőrség abból a tényből kiindulna hogy az ellopott tárgyak sem a zsbárusokhoz, sem a zálogházakhoz nem kerülnek, azt hiszi, hogy így a rendszeres tolvajszövetkezet garázdálkodik, a mely kihasználja a lakók egyrésznének ama rossz szokását, hogy éjjelre az ajtókat nem csukják be és ezért felhívjuk a közönséget, hogy úgy az utcára mint az udvarra szolgáló ablakokat ajtókat a saját érdekükben minden éjjelre gondosan zárjanak el mert ezáltal lehet csak r e n d s z e r e s é f a j u l t b e t ö r é s e k n e k l e g k ö n y e b b e n e l e j é t v e n n i. Mindig az alkalom szűli a tolvajt. A két legutóbbi betörési eset a következő: A nagyuj-utca 1622 sz. alatti ház a kapuja alá tett kulcsal ismeretlen tettes az utcaajtót, kinyitva az udvarra hatolt, hol T i s c h l e r Izidor zsbárus lakásának nyitott ajtaján keresztül bement a szobákba és ott a nyugodtan alvó négy házbéli személy mellől a zsbárus nejének öt rendbéli ruháját összepakolta és észrevétlenül magával vitte. — G e l b e r g e r Mór szatócs pedig a kishatvan-utca 1391. számú lakásának vasrostlyal ellátott ablakát hagyta nyitva. Valaki aztán a rostélyok közt az utcáról benyult és egy paplant és néhány lepedőt kihuzgált. A háziak a lopás elkövetésekor még ébren voltak, azonban nem vettek észre semmit.

— **A mellőzött Debreczen.** A nyáron Debreczen csak úgy hemzsegett a sok vándor artisták és joungeur öktől. Női zenekarok ki-asszott szépségekkel én sohasem létező zenei képességekkel, hamisítottan szerb tamburások cseh és német flótásokból összeválogatva, a vásári komédiákból megszökött bűvészek és csapürágók, azután egy grand műlovarda, összeállítva az igazgató 1 számára 9 gyereke, 9 lova és 9 kutyájából, végül pedig a magyar mulatónak nevezett Barum féle fiók muzeum egyetlen nótát tudó tót és német „Nemzetközi“ énekesnőkkel, Röntgen sugarakkal a melyben csak Röntgen sugár nines, bécsi születésű angol Barisson nővérekkel, kik naponta nagy cipőtálp és lábikra versenyt rendeznek,

a világ legnagyobb csodáival stb. stb. mind összekerültek az alföld metropolisának boldogítására. Mi pedig örvendünk nekik felette, és most ez örömmünk egy nagy gyászhir zarta meg. N a g y A n t a l hippodrom tulajdonos, vagy mint magát nevezi „művész társulati igazgató“ ki 20 előadásra nyert engedélyt a főkapitánytól tegnap levelezőlapon tudatta, hogy nem veszi igénybe az engedélyt, hogy nem fog közreműködni a többi vándor kartársával ennek a szegény, szerencsétlen Debreczennek nagygyá, boldoggá tevésén. Elvesztettünk egy komédiát, — ez a szomorú valóság!!

— **A szíami király ajándéka Kassának.** A szíami király a ki a debreczeni jogakademiának is küldött ajándékot, megemlékezett Kassáról is s szanszkrit könyveket ajándékozott nekik is a melyről olvassuk a következőket:

Csulalongkorn szíami király, a fehér elefántok országának ura, a ki exotikus kíséretével június havában Magyarországon is töltött egynehány napot, az itt tapasztalt vendégszeretet viszonzásául Kassának is juttatott némi ajándékot. Megküldte ugyanis Konfuciusz tanának szanszkrit nyelven írott s kínai betűkkel nyomtatott magyarázatát a kassai kir. jogakademia könyvtárában. A 39 kötetből álló, diszes kötésű s aranyos nyomású kollekczió nem régiben jelent meg Bungkongban Csulalongkorn uralkodói jubileuma alkalmával s a fehér elefántok bőkezű ura most, hogy itt járt, a közös külügyminiszterium útján megküldte e kétségkívül érdekes és értékes művet Magyarországon egy néhány főiskolájának, köztük a kassainak is. A jogakademia igazgatója Csulalongkorn ajándékát a könyvtárba helyezte el, a hot bárki, a ki tud szankritul és érdeklődik a napkeleti vallásbölcsész tanai iránt, tanulmányozhatja azt.

Szinte látjuk e biz. következményeit. A jogakademia könyvtárát tömegesen lepik el a kassaiak. Az épület közül életveszélyes a tologos. Az emberek számokkal a kezükben állnak végig az utcákon, várva, hogy a napkeleti vallásbölcsész tanainak tanulmányozásához juthassanak. A város környékéről karavánokban jönnek a szanszkrit nyelvtudósok. — Lovas-rendőrök tartják fenn a rendet. A szállodák és magánlakások tömve vannak. Az élelmiszerek ára hihetetlen magasságra szöknek föl. — És a nagybecsű szanszkrit munka 39 kötete, mely mind e lázas-érdeklődés forrása, rövid idő múlva rongyokká lik mindazok kezében, a kik Felső-Magyarország szép fővárosában oly forró, epedő érdeklődéssel vannak a szanszkrit nyelv szépségei iránt. . .

— **Razzia.** A mezőrendőrség az éjjel a város környékén razziat tartott, amely alkalmával négy közveszélyes és a város területéről több izben kitiltott csavargót fogtak el. S i p o s M a r i é s Á r v a M a r i helynéküli cselédeket a Gilányi kaszárnya körül a hadfiakkal kaczérokodva D a n e s P á l t é s v a d n e j é t B o r s á n y i M á r i á t p e d i g a v á s á r t é r e n v e s z e k e d v e l e p t é k m e g é s k i s é r t é k b e a m e z ő r e n d ő r ö k a k a p i t á n y s á g h o z, h o l l e c s u k j á k, a z u t á n h a z a t o l o n c z o l j á k a b i t a n g s á g b a n t a l á l t s z e m é l y e k e t.

— **Tifusz.** A meleg nyári napok járványos betegségei közül a hasi hagymáz szórványos, de azért járványosulog már jelentékesen városunk falai között. A közkörházba tegnap az I. kerületből h á r o m t i f u z s b e t e g e t v e t t e k f e l é s p e d i g K r e u s z A l b e r t g ó l y a u. 509. sz. Illyés Julia péterfia 857. sz. és Nagy Lajos csicsogótéri lakosokat. A hatóságok a járvány esetleges terjedése ellen megtették a kellő óvintézkedéseket.

— **Harcias kofaasszony** K o v á c s J á n o s n é 50 éves t a n y i k o f a m a r e g g e l a p i r e s i s o r o n t e j f e l t á r u l t a m i e l l e n a z o t t á l l ó

rendőrnek helyszíni okokból kifogása támadt és megszólitotta, hogy azon a helyen nem szabad tejfelt árulni. — A fentiszelt kofaasszony a rendőr e nézetét magára nézve oly annyira sérelmesnek találta, hogy azon felboszankodva, hatalmasan megmosdatta a rendkomoly órének fejét, — s a szitkok záporában mely olyan kifejezésekre ragadta magát a miként a rendőr aztán a nyelvest tejfelestől együtt bekísérte a II. ker. rendőrkapitánysághoz 5 frt pénzbüntetésre ítéltetett. A kofa az 5 forintot már feltűnő szetidséggel és martirhoz illő fájdalmas arezezal fizette le.

— **Köszönetnyilvánítás.** A debreczeni dalegyletnek f. évi augusztus hó 1 én a Nagyerdőn rendezett ünnepélyén a cs. és kir. 39. gyalogezred zenekara művészi előadásával ünnepélyünk sikerét nagyban előmozdítván, szíves kötelességünknek tartjuk ezuton is megköszönni első sorban S u v i c h J e n ő ezredes ur ő méltóságának, hogy a zenekar közreműködését engedélyezni kegyeskedett és másodsorban Krause Antal karnagy urnak, ki művészi vezetésével teljesen érvényre juttatta a zenekar általánosan ismert szabatos játékát. Debreczen, 1897. aug. 4. Debreczeni Dalegylet elnöksége.

— **Köszönetnyilvánítás.** Szeretett férjem elhunytá alkalmával az irányunkban tanúsított rokoni és baráti részvétért ez uton mondok szívélyes köszönetet. Öz. B u l s z t e r Á g o s t o n n é, családóm nevében is.

A nagylétai titokzatos levél.

— **Affaire az obstrukció miatt.** —

Egy igen érdekes affaire keletkezett M a r j a y Péter a hosszupályii választókerület országgyűlési képviselője és K o v á s z n a y Ákos n.-létai községi főjegyző között a közelmult képviselőházi, most már n é h a i obstrukció miatt.

Az esetet a N a g y v á r a d nyomán közöljük már csak azért is, mert rendkívül érdekes konkrétum arra nézve, a mivel épen a nagyszáju függetlenségi honatyák vádolták a szabadelvűpárti képviselőket, hogy t. i. be vannak 40 ével osztva az ülésekre.

Ebből az affaire-ból kitűnik, hogy nekik a fülüket is megránczigtálták, ha nem voltak pontosan jelen az obstrukciós képviselőházi teremben.

Az affaire-ról a következőket közölhetjük:

A nagylétai közönséget ép oly érdekes, mint rejtélyes eset tartja most izgatottságban. K o v á s z n a y Ákoshoz, a közseg főjegyzőjéhez ugyanis a közelmult obstrukciós napokban Budapestről a függetlenségi és 48-as párt hivatalos pecsétjével ellátott bizalmas jellegű levél érkezett, a melyben J u s t h G y u l a, mint a párt elnöke arra kéri fel Kovásznayt, hogy legyen szíves figyelmeztesse a N. Létán tartózkodó M a r j a y Pétert a hosszupályii választókerület országgyűlési képviselőjét honatyai kötelességére. Illick — ugymond a levél, — a képviselőnek ilyen nehéz időkben a parlamentbe is felnézni, mikor az obstruáló függetlenségi pártnak minden emberére szüksége van. Kovásznay erre közölte a levél tartalmát az épen Nagylétán időző Marjayval, a ki azt a legnagyobb felháborodással vette tudomásul.

M a r j a y Péter ugyanis ugyancsak híven teljesíti honatyai kötelességét, de sőt egyik legvéresebb száju tagja a függetlenségi pártnak, a kit az új képviselők között leginkább bánt a felszólalási viselkedés. Ez a reá nézve tehát igazságtalan vádat tartalmazó levél érthető felháborodást okozott Marjaynál, s ki rögtön fel is utazott Budapestre és a haragtól

reszkette követelt elégtételt és felvilágosítást Justh Gyulától.

Justh Gyula egészen elsodálkozva hallgatta Marjayt és azután kijelentette, hogy a levél történetéből egy szó sem igaz. Neki esze ágába sem volt Kovásznaynak ilyen abszurd levelet írni és ha mégis kapott ilyet, ez csak a pokrif levél lehet. Ennek kiderítése céljából Justh Gyula azonnal levelet intézett Marjayhoz ilyen értelemben és Marjay ezzel a levéllel visszautazván Nagy-Létára, követelte Kovásznaytól a tendenciózus rágalmakat tartalmazó apokrif levél kiadatását annak kiderítése céljából, hogy ki követte el ellene ezt a gonosz célzatu maliciát.

Kovácsnay azonban — minthogy ez ügyvel kapcsolatosan az ő személye ellen is gyanúsítások merültek fel — nem adta át a levelet Marjaynak, hanem azonnal felutazott Budapestre és ott két képviselőt bízott meg ügye elintézésével, hogy egyrészt megállapítsák azt, hogy a levelet Budapestről, a függetlenségi párt hivatalos papírján írva kapta és másrészt esetleg annak kiderítése céljából, ki volt a levél írója.

A rejtélyes levélügy fejleményeit Nagy-Létán most érhető érdeklődéssel várják.

Megmérgezte az urát.

— Saját tudósítónktól. —

Győr, augusztus 4.

A hódmezővásárhelyi furiák bűnyüében csak nemrégiben hozta meg ítéletét a bíróság, amely a főczinkosokra a halált mondotta ki. A mérgekeverő asszonyok száma most újabban megint szaporodott egygyel. A Győrvarmegyei Pázmándhegy község szolgáltatta a bűnös alakot, egy fiatal huszonkét esztendő menyecske személyében, ki még csak öt hét óta volt férjénél.

Helyre egy leány volt Saághon Sütöri Juczi. Kaczkias a tekintete, módos a járása s egész lényében volt valami varázs, amitől eszét vesztü a férfinépegy.

Bomlottak is utánna a falusi legények, egy csókjáért, öleléseért a mennybéli jussát is odaadta volna érte mind. Talán a heves ostromra néha-néha meg is dobant a szép Sütöri Juczi szive, talán szívesen gyűrűt váltott volna valamelyik szenvedő saági legényvel, ha ez akaratának gátát nem szab a rokonok jósbeszéde:

— Ne hamarkodj el a dolgot, Juczi-kám, lelkem. A házasság egy egész életre szóló kontraktus. Ahogy megveti a fejealját az ember, úgy nyugszik rajta. Ezek szerelemből akarnak, de nincs módjuk. Majd kerül még olyan is, aki a szerelem mellé kenyeret is ad.

Sütöri Juczi meghallgatta a beszédet s úgy érezte a szívében, hogy a rokonságnak igaza van. Mit kösse ő magát egy földhöz ragadt teremtséhez, — kinek nem telik selyempuszlikra, selyem szoknyára! Várta a gazdag kerőt s azért titkon néha-néha megeredt könyveinek az ő forrása, a forró esőpök végigáztatták fehér arczát s csak jobban bubánatra hajlították a szívet.

Szinte fájt neki, mikor egy-egy leánypajtása az oltár elé került, annak az oldalán, kihez szive őszinte vonzalma huyta, nem törődve szzal, hogy bizony csak egyszerű zsellér az kinek örök hűséget esküszik a pap előtt.

Hanem azért Sütöri Jucziban nagyobb volt a nagyralátás, mint a szerelem. Dacos, kiméletlen tudott lenni az érzelmei iránt. Akarom hogy gyöngye ne legyen, akarom hogy ne ríjjon a szívem minden hiábavalóságért.

És várt. Mint a mesebeli szegénylányok a cifra varróra, a gazdag emberre, aki kirópti a kaliczkából a medarat,

Egyszer aztán megjött ez a kérő. Javakorabeli gazdaember volt, már nem éppen a fiatal teremtséhez illő — de hát az öregek azt mondták: se baj, majd összeboronálnak.

Az esküvő megtörtént. C s e p r e g i

György bekötötte a Sütöri Juczi fejét s elvitte magával az akácfaikkal szegett portájára Pázmándhegy községbe.

Ez mintegy öt hó előtt történt; és azóta nagyot fordult a világ.

Az új asszony egy ideig csak megvolt csöndesen, de azután valami nyomasztó érzés zaklatta a szívet s érezte, hogy minden jó módja mellett boldogtalan.

Visszatért a lelke a falujába s irigyolni kezdte a leány pajtásait, akik ahhoz mentek, s kit a szívük választott magának. Mit ér az élet szerelem nélkül.

A férj észrevette, hogy bántja valami a menyecskét, a kedvében járt s azon igyekezett hogy visszacsalogassa azt a féltett madarat, mely kiröppent az asszony szívéből — az örömet.

Nem volt hozzá elég ereje. Az a madár eltűnt, szegény jó Csepregi hívogató szavára nem kerül elő többé.

Az övére nem, de talán máséra. Valami ilyesmi lehetett a dologban, mert egyszerre csak kezdtek visszatérni a menyecske arczára a rózsák.

Nem tudhatni kinek a forró lehelete csalta azokat vissza, csak annyit mond a szóbeszéd, hogy a menyecske, bizonyosan nem készakarva csak elvéve ejtette néha-néha a mondást:

— Nem szeretem az uramat, elteszem láb alól. Hogy miként akarta sötét szándékát végrehajtani, arról beszámol győri levelezőnk, ki az esetről a következőket írta:

Alig öt hó óta volt férjénél s saághi születésű 22 éves Sütöri Juczi s már is megunta férjét, Csepregi Györgyöt, kivel Pázmándhegy községben lakott együtt. Jul. 31-én bölendeket kevert a mákos rétesbe s ezzel jól tartotta férjét. A férjnek ízlett is a rétes, de nem sokára pokoli kínok, a mérgezés kínjai marcangolták. Dr. Szepesházy István győrszentmártoni főpátsági főorvos nyújtotta neki az első segélyt, szerencsésen életre hozva a már-már halának váltát. A mérgekeverő menyecske fogságban ül, a férj még élet-halál között lebeg.

A szerelem sötét verem.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, aug. 4.

Egy fiatal legény esett ebbe a mély verembe, úgy, hogy nem tudott belőle semmiképp sem kiszabadulni. Utotjára, mikor a kedvese hűtlenségéről értesült kétségbeesésében öngyilkosságot követett el.

Papp Gábor 23 éves paraszt legény Komádiában nevelkedett fel s itt halálosan beleszeretett egy csinos paraszt leányba, Kováts Margitba. A szerelmes fiu nem sokáig élvezhette a boldog pásztorórákat, mert a szükség arra kényszerítette, hogy Nagyváradra menjen szolgálatba. Be is állott Klein Sámuel töltésszéki szatócüzletébe hetesnek s türelmesen hordta a vágott fát vagy más portékát. A mit a kuncsaftokhoz kellett szállítani, miközben az ő édes-kedves babájára gondolt, ki otthon szülőfalujában boldog szerelemmel várja. . . .

Egyszer azonban nagy bubánat érte a szerelmes hetes szívet. — Szülei a napokban meglátogatták s bizonyára nem a legenyhébb módon adták tudtára, hogy Kováts Margit mást szeret, hogy hozzá hűtlen lett, mert nem sokára mással megy esküvőre. A bánatos legény nem sokáig habozott. Egy alkalmas pillanatban felmászott az istálló padlására s ott egy gerendára felakasztotta magát.

Gazdája véletlenül künn lárt az udvaron s így meghallotta a szerencsétlen fiu hörgését. Felsietett a padlásra, hogy az öngyilkosságot megakadályozza, de Papp Gábor már ekkor a gerendáról lezuhant s hörgöve feküdt a szénapadláson.

A halállal vívódó embernek Altmann Jakab nyújtotta az orvosi segélyt. Az öngyil-

kosság tegnap délután négy óra tájban történt, a mikor Faludy rendőrőrmester csakhamar a helyszínre érkezett s az eszméletlen állapotban levő legényt a közkórházba szállította.

Papp Gábor gyógyulásához kevés a remény. Beszélni sem tud, úgy, hogy Faludy csakis a házbelieket hallgathatta ki az öngyilkosság oka felől. Valószínű, a mit már fentebb jeleztünk, hogy a szerelmes fiu kedvese hűtlensége kergette a halálba. Legalább erre enged következtetni az a formailag Etsedy bácsihoz méltó verszet, melyet az öngyilkosnál találtak.

A szerelmes verset Papp Gábor részére Klein Géza, gazdájának a fia készítette s ékes rigmusokban így hangzik:

Kováts Margit az én szerető neve.
Ő az én életemnek mindene!
Verje meg az Isten, ha hűtlen lesz,
Azonban áldja meg ha másképp lesz!
Csókolnálak, ölelnélék, de messze vagy tőlem,
Azért is csak rád gondolok szüntelen!

Az „Esperanto“ világnyelv.

Mi az „Esperanto“ nyelv?

(Folytatás.)

Dr. Bálint Gábor, a nagyhirű nyelvész, egyike azoknak kik legtöbb nyelvet beszélnek, mikor az „Esperanto“ nyelvet megismerte, legnagyobb készséggel állott a nyelv hívei közé s egy terjedelmes cikkében következőket írja:

„Néhány évvel ezelőtt Athén városában hallottam először a dr. Zamenhof által szerkesztett nemzetközi nyelvről, melyet ma röviden „Esperanto“ néven neveznek. En egy olyan német embernek a nyilatkozata által vettem tudomást az „Esperanto“ nyelvről ki előbb maga is buzgó Volapükista volt, de a ki a 16 szabályu „Esperanto“ nyev megjelenése után azonnal hátát fordított a Volapüknek azért, mert az, noha már akadémistákkal rendelkezett olyan volt, mint az időtlen szülött, ezer bajban nyavalygott: míg az Esperanto úgy jelent meg mint Minerva istennő atyja fejéből.“

Abból, hogy kilencz év alatt az Esperantoról semmit sem lehetett itt nálunk halani, azt lehetne következtetni hogy az Esperanto még a vonagló, vagy talán már ki is mult Volapüknel is elhetetlenebb valami. Azonban nem az Esperanto nyelv semmisége az oka, hanem az, hogy mi úgy vagyunk, mint a róka vagy inorga a lyukában, csak arról van tudomásunk, a mi a lyuk szája közelében történik; a lyuk szájánál pedig leginkább bőrünkről, de nem előnyünkről van szó. Minek adni tudtára a magyar embernek, hogy a nyolcz éven át kinosan deklinalt latin és német nyelvnek azt a gyakorlati hasznát láthatja dr. Zamenhof logikus kombinációjából, hogy az iskolában valahogy megragadt latin, német, görög és a közbeszédből ismert olasz, francia és angol szökből olyan levelet állíthat össze, melylyel ismeretségbe lépnet haladni kívánó embertársaival Grönlandtól Brazília déli határáig, Laplandtól Kaplandig és Szibéria közepétől Amerika nyugati határáig?!

Minek adni értésére a magyar embernek, hogy milliómog rész fáradsággal olvashatja Homér, Byron, Goethe, Shakspere, Heine, Puskin, Lermontow stb jelesek eszméit zengzetesebb nyelven, mint bármelyik élő nyelv?!

Pedig egy neutralis, logikán alapuló, könnyű nyelv, mint a minő az Esperanto, megszabadítaná legalább a nyelvész közönységet attól, hogy sz idáig leginkább elterjedt idegen nyelvekkel kioldják. Mert hogy akármelyik idegen nyelvet csak kinnai, s így is csak körülbelül lehet megtanulni, — azt csak olyan felületes parliozók tagadhatják, a kik azt hiszik, hogy a nyelv csak azon pár táczat frázisból áll, melyet szajkó módra betanultak.

E soraimmat azon nézetnyitványitással zárom, hogy az Esperanto ügynek legnagyobb szolgálatot tehetnek gymnasiumi tanáraink az által, hogy tanyitványiakkal megismertetnék az Esperanto nyelvet, mely pár órai fáradsággal megtanult nyelvetnek aztán több hasznát vehetnének, mint sok állítólagosan észfejllesztő theorianak.

En május 9 én kaptam a békéliga egyik tagjának Esperanto nyelven irt első levelét a melyet azonnal megértettem a szótár nélkül. A 16 szabályt átnéztem és másnap válaszoltam „Esperanto“ nyelven s azt hiszem, kevesebb hibával, mint az általam beszélt 14 nyelv legtöbbjén irandott levelemben kapni lehetne.

Nagyhirű nyelvészünk e nyilatkozata azt hiszem, eloszlat minden kétséget, a mit valaki a világnyelv iránt táplált.

Egyébként tekintetbe sem véve a híres emberek nyilatkozatait rábizom a józan észre, hadd ítéljen az a következő rövid ismertetésből.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonafőzsda.

Weisz József budapesti terménybizományi cég jelentése.

Debreczen, aug. 5.

Készáru változatlan.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Osi buza, Tavasz buza, Osi rozs, Tavasz rozs, Osi zab, Tavasz zab, aug.-szep. tengeri, Szept.-okt. tengeri, Május-juniusi 1897.

Sertéspiacz. Budapest-Köbánya 1897. aug. 3.

Magyar elsőrendű Öreg nehéz páronként 320 klgon felüli sulyban... Készszeres, piacra hozatott 800 mm. I. rendű rendű 7.40, II. r. 6.35, III. r. 6.30.

Sertés létszám: 1897. évi julius hó 21. napján volt készletben: 26.470 darab 1897 évi julius hó 2. napján felhajtott 709 drb 1897. julius hó 5. napján elszállított 591 drb. 1897. márcz. hó 26. napjára maradt készletben 26584 drb.

Debreczeni piac.

augusztus 2-3

Gabonavásár.

Buza, piacra hozatott 900 mm. I. rendű 12.-, II. r. 9.25, III. r. 9.-. Rozs, piacra hozatott 600 mm, I. rendű 8,90 II r. 7.95, III r. 7.80.

Tengeri piacra hozatott 1000 kgr ó-tengeri I. rendű —, II. r. —, II. r. —. Uj tengeri I. r. 4.80, II. 4,70 III. kr. 4.40.

Köles 6.20, 6.10. 6.00. Köleskása 13.—, 12.50, 12.00. Burgonya 3.60

Piaczi áruezikek:

100 kilónként: Bab fehér 12 bab sárga 10.00 burgonya 3.60 só darabos 10.50, só darált 12.00, d. zsír 60-62 frt, széna I. rendű 1.80, II. r. 1.60 III. r. 1.40, szalma I. r. 60 frt II. r. 50, szalonna sós 58-60 frt, szalonna sótlan 58- frt. háj 60- frt, juh turó 68- szappan 17.50 frt, aszalt szilva 16- frt, borsó 18.00 frt, lenese 20.00 frt, rizs 18 frt, pirszőn 2.00, salgotarjani 150, szalonkőszén 180, árpa kása 16.—.—24.

Kilonként: Árpakása 14 32 kr aszalt-szilva 28 kr, aszalti dara 15 kr burgonya 6 kr., borsó szepeességi 18 kr., szatmári 20 kr bab fehér 12 kr, sárga 10 kr, disznó-zsír 64, cukor 44.—45, irós-vaj — frt — kr, köleskása 15 kr., lenese szatmári 20 kr, szepeességi 24 kr, liszt Nr. 1. 15 kr, Nr. 2. 15 kr, 3. 14 kr Nr. 4. 14 kr, Nr. 5. 12 kr, Nr. 6. 13 kr, olvasztott vaj 80 kr., só darabos 11 kr, darált 12 kr, rizskása 16-32 kr, szappan 22 kr, szalonna sós 64 kr, sótlan 60 krajezár, kávé 2 frt 13 kr.

CSARNOK.

Telivér bakfis.

A mult farsangon történt, hogy a kis ugrifüles Kenedy Margit az egyik pikniken elvesztette nyakáról a szivalaku, arany medaillont.

En azonban azt hiszem, hogy abban a szivalaku, arany medaillonban tulajdonképen, ugy láthatatlanul, benne volt a szive is, az a szőke, selymes sziv. (Nem is tudom magamnak másképp elképzelni a Kenedy Margit szivét, csak szőkének és selymesnek, csak olyanoknak, mint a milyen az areza meg a haja.)

Nagyon együgyű és szörnyen naiv lesz ez az egész historia, a mit most el akarok mondani, talán együgyűbb és naivabb, mint a Kenedy Margit kisleányos szive, hanem azért elmondom mégis. Elmondom, mert azt hiszem, hogy a bakfis-kisasszonyok okulhatnak rajta.

Mindenekelőtt néhány lapot ideigtatok Margit kisasszony naplójából, a melyet egy őrizetlen pillanatban sikerült elesennem. Budapest, 1894. jan. 15.

Istenem, be boldog vagyok én most, be nagyon is boldog. Három nap óta vagyok Pesten és már járok társaságba, sőt a néni megígérte, hogy mindennap elvisz valahová. Bár csak sohse kellene innen elmenni!

Igaz van a mamának, hogy fiatal leányoknak nagyobb szükségük van a jó társaságra, mint husz sovány német gubernantra, a kik mást se tudnak, mint azt, hogy: — Margit, már megint nem ül egyenesen!

Milyenek itt a fiatalberek. Milyen mulatságos velük beszélgetni, különösen azokkal a snájdig jogászokkal! Bezzeg a mi fiatalembereink, minálunk odahaza, oh azok egészen mások! Azok nem törődnek velünk, leányokkal, azok csak maguknak élnek, csak akkor érzik magukat jól, ha a nagyvendéglőben éjszakáznak és borosüvegeket hajgálnak a tükörbe és más törékeny dolgokba. Nappal azután alusznak, vagy vadászkutyákkal bebarangolják az erdőt, különben pedig derűre-borura tegeződnek a cigányprimásokkal.

Igaz, ma déltájban a koronaherceg-utczán Bárdos Pistával találkoztam, az öreg ezredesnek a fiával. Hosszu, majdnem bokáig érő sötétkék kabát volt rajta és czilinder, a gomblyukában pedig fehérszegfü. Hosszu, elegáns léptekkel haladt Isazy Olga mellett, a ki feltűnően unott arczal hallgatta Bárdos Pista beszédjét.

Most már csakugyan hitelt adok annak a hiesztelésnek, hogy Isazy Olga egy csöppet sem szereti Pistát, hanem azért hozzá megy, mert elvégre is egyszerű asszonynak is kell lenni, meg aztán Bárdos Pista Bárdos Pista, a ki a mi vármegyénkben a legjobb párti. Legalább a mama mindig azt beszélte. (Folyt. köv.)

Tájékoztató.

A Gönczy-egyesület „Otthon“-a a keresk. akadémia palotájában.

Nyilvános olvasóterem, a kollégiumban nyitva van hétfőn szerdán, szombatán d. u. 3-6-ig.

Muzeum, a kollégiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

Famunkatanítás. A kézügyesítő egyesület főiskolai műhelyében d. u. —4 óráig. Kedden: Előkészítő csoport. Szerdán és pénteken: haladó csoport.

Zene-estélyek

A Hungária kávéházban minden szerdán, szombatán és vasárnapokon Rácz Károly és Magyar testvérek zenekara.

Az „Arany Bika“ vendéglő éttermében vasárnap és ténként a Magyar testvérek, Rácz Károly és Dajna Band zenekara felváltva tartanak zeneestélyt.

Az „Arany Bika“ kávéházban hetenkint két zeneestély van: hétfőn Rácz Károly szerdán a Magyarok.

A „Aragol királynő“ vendéglőben kedden Magyar testvérek, pénteken Rácz Károly és vasárnap Dajna Band tartanak.

Berkocsik díjszabályzata.

Table with 3 columns: Description of service, Két lovas, Egy lovas. Includes sections for I. Napszámra, II. Óraszámra, III. Egyes járatokért, IV. Meghatározott járatok.

Eladó birtok.

- 1. E város közelében a szobozslai országút mellett 15 kataszt. holdnyi ujosztású föld beépítményekkel felszerelve. 2. Kadas utcán egy beltelkes ház ondódi külső földjével. 3. Egy drb 5 holdnyi ondódi föld szabad kézből eladó. Értekezhetni Simonffy István ügyvédnél. (Nagy-Várad-utca 2087. sz. alatt.)

